Bæredygtighedsrelaterede oplysninger

- LinkPension Index Fond 3 (Stabilitetsfokus)

Sammenfatning

LinkPension Index er et opsparingsprodukt med passiv forvaltning. Det betyder, at investeringerne følger udvalgte indeks, og derfor har stor spredning i investeringer på tværs af geografier og sektorer.

Det finansielle produkt fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika, men vil ikke foretage nogen bæredygtige investeringer.

Produktets investeringsstrategi tager udgangspunkt i Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som er baseret på internationale principper og retningslinjer, herunder FN's Global Compact, FN's vejledende principper for Menneskerettigheder og Erhverv, samt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. Samtidigt tages der hensyn til de negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI's) i forbindelse med såvel udvælgelse af investeringer samt i den løbende overvågning af investeringerne. Der rapporteres årligt på investeringsbeslutningernes vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Investeringsstrategien i LinkPension Index er en passiv strategi, som har ambition om at skabe det bedst mulige, risikojusterede afkast samtidigt med der tages hensyn til det miljø- og samfundsmæssige aftryk. Investeringsstrategien giver desuden mulighed for at investere i aktiver der forventes at give et højt afkast og andre aktiver med det formål at sikre imod risiko.

Den planlagte andel af investeringer, der fremmer miljømæssige og sociale karakteristika, er 95% men der foretages ikke nogen bæredygtige investeringer.

Vi overvåger efterlevelsen af produktets miljømæssige og sociale karakteristika ved at monitorere en række bæredygtighedsindikatorer:

- **CO_2e-aftryk** - vi måler de underliggende investeringers CO_2e-aftryk.
- **Taksonomi** - vi måler på aktiviteter i overensstemmelse med EU's klassificeringssystem.
- **FN's 17 verdensmål** - vi måler på, hvor meget de børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer bidrager til FN's 17 verdensmål.
- **Engagement i miljømæssige og sociale temaer** - vi arbejder på at påvirke selskaberne i produktet til at forbedre deres indsats på områder såsom forurening, biodiversitet, arbejdsforhold, menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption.
- **Antal afstemninger om miljømæssige og sociale temaer** - vi stemmer på selskabernes generalforsamlinger for forslag, der tilskynder selskaberne til at forbedre bæredygtighedsforhold.
- **Eksklusion af selskaber og lande** - vi måler på at der ikke sker brud på vores eksklusionskriterier.

For at vurdere produktets miljømæssige og sociale karakteristika, indhentes ESG data fra eksterne dataleverandører. Data håndteres internt i anerkendte og efterprøvede systemer, og i overensstemmelse med de forretnings- og arbejdsgange, der gælder på området.

I LinkPension Index investeres der primært gennem eksterne kapitalforvaltere. For at sikre, at udvælgelsen sker i overensstemmelse med Vellivs holdninger og politik på området, foretages der løbende vurderinger af forvalternes kvaliteter, metoder og processer.

I Velliv overvåger vi løbende, om investeringerne er i overensstemmelse med vores politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Viser data, analyser eller screeninger, at der er uoverensstemmelse, kan vi gå i dialog eller frasælge investeringerne.

For at vurdere produktets miljømæssige og sociale karakteristika, indhentes ESG data fra eksterne dataleverandører. Data håndteres internt i anerkendte og efterprøvede systemer, og i overensstemmelse med de forretnings- og arbejdsgange, der gælder på området. Der benyttes data fra en række anerkendte eksterne dataleverandører til at måle og følge op på produktets miljømæssige og sociale karakteristika. Omfanget og kvaliteten af data varierer fortsat og der observeres bedst datadækning for noterede investeringer. Det vurderes ikke, at denne begrænsning påvirker Velliv i at opfylde de bæredygtighedskarakteristika, vi stiller kunderne i udsigt.

Intet bæredygtigt investeringsmål
Dette finansielle produkt fremmer miljømæssige og sociale karakteristika, men har ikke Bæredygtig Investering som sit mål.

Vi screener løbende vores investeringer for at sikre, at de ikke bryder med internationale principper for ansvarlig virksomhedsadfærd eller er til væsentlig skade for andre sociale eller miljømæssige mål. Screeningen sker i overensstemmelse med vores politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Samtidigt tages der hensyn til de negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI's) i forbindelse med såvel udvælgelse af investeringer samt i den løbende overvågning af investeringerne. Der rapporteres årligt på disse PAI'er i forbindelse med den årlige Erklæring on investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Vi ekskluderer selskaber og lande, som Velliv ikke mener er i overensstemmelse med ønsket om at bidrage til en mere bæredygtig verden. Produktets investeringer screenes løbende for at sikre, at de ikke bryder med internationale principper for ansvarlig virksomhedsadfærd eller er til væsentlig skade for andre sociale eller miljømæssige mål. Screeningen sker i overensstemmelse med vores politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

Det finansielle produkts miljømæssige eller sociale karakteristika
Produktet fremmer miljømæssige og sociale karakteristika ved at følge Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som er tilgængelig på vores hjemmeside. Det betyder, at vi for LinkPension Index har fremmet de miljømæssige og sociale karakteristika ved at følge Vellivs tilgang til eksklusion og aktivt ejerskab.

Fravalg af selskaber og lande
Velliv ønsker som udgangspunkt ikke at ekskludere investeringsmuligheder, da vi mener, at det ikke skaber reelle forandringer i samfundet. Dog kan eksklusion være nødvendigt i de tilfælde, hvor der ikke vises ønske eller vilje til forandring. Produktet ekskluderer investeringer i selskaber og lande i overensstemmelse med Vellivs generelle eksklusionskriterier. Produktet investerer ikke i:

- Selskaber med omsætning fra udvinding af termisk kul eller kul i energiproduktion, og som har planer om termisk kulekspansion
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra udvinding af termisk kul,
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra udvinding og produktion af olie, naturgas, hvor der benyttes ukonventionelle metoder, som omfatter oliesand, arktisk boring og fracking,
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra udvalgte aktiviteter i den fossile værdikæde eller fra anvendelse af termisk kul, olie og naturgas i energiproduktion, medmindre Velliv vurderer, at

selskaberne er i gang med en transition, der er i overensstemmelse med en lavemissionsøkonomi. Dette indebærer, at selskabet har sat ambitiøse klimamålsætninger, ikke har fossile ekspansionsplaner, ikke fører entydigt lobbyarbejde imod Parisaftalen og har god ledelsespraksis og -styring indenfor klimaområdet.

- Selskaber, der producerer kontroversielle våben. Kontroversielle våben defineres i henhold til internationale konventioner som Danmark har underskrevet.
- Selskaber, der ved handel med våben bryder med FN's gældende våbensanktioner, og
- Selskaber, hvor mere end 5 pct. af omsætningen stammer fra produktion af tobak.

Af hensyn til demokrati, menneskerettigheder og ytringsfrihed fravælger vi investeringer i statsobligationer udstedt af lande, som vi vurderer, ikke har en tilfredsstillende tilgang til regeringsførelse og forvaltningspraksis.

I tillæg til de ovenfor beskrevne screeningskriterier kan Velliv vælge at ekskludere enkeltaktiver på baggrund af aktivets eksponering for bæredygtighedsrisici. Beslutningsprocesser om eventuelt frasalg af enkeltaktiver er forankret i tydelige vurderingskriterier og en afvejning af effekten af frasalg relativt til andre værktøjer, herunder dialog med porteføljeselskaber.

Eksklusionskriterierne gælder for Vellivs portefølje af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer, som Velliv har på eget depot. Ved indgåelse af aftale med en forvalter skal det sikres, at forvalteren godkender kendskab til Vellivs politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, og at de vil efterleve Vellivs eksklusionskriterier. Velliv kan dog ikke kræve efterlevelse af eksklusionslisten, når det gælder eksterne fonde i børsnoterede investeringer, hvor Velliv ikke har bestemmende indflydelse. For øvrige aktivklasser implementeres den i det omfang, det er muligt. På vores hjemmeside fremgår en liste af ekskluderede selskaber og lande. Her kan man også læse om Vellivs tilgang til fossile investeringer.

Aktivt ejerskab

Vi arbejder aktivt på at påvirke de virksomheder, vi investerer i, til at forbedre deres håndtering af relevante Bæredygtighedsforhold og Bæredygtighedsrisici. Arbejdet består af dialog med virksomhederne, og ved at vi stemmer på deres generalforsamlinger. Når der stemmes, sker det med udgangspunkt i Vellivs egen eller de eksterne forvalteres stemmepolitik. Det kan eksempelvis være med målet om at fremme kønsdiversitet i bestyrelserne, at virksomhederne sætter klimamål, eller at de rapporterer yderligere om deres påvirkninger på menneskerettigheder og klimaet.

Investeringsstrategi

Investeringsstrategien i LinkPension Index er en passiv strategi, som har ambition om at skabe det bedst mulige, risikojusterede afkast samtidig med, at der tages hensyn til det miljø- og samfundsmæssige aftryk. Vi vælger eksterne forvaltere som investerer inden for et bredt spektrum af muligheder Indenfor noterede aktier og obligationer.

Yderligere giver investeringsstrategien mulighed for at investere i aktiver der forventes at give et højt afkast og andre aktiver med det formål at sikre imod risiko.

Investeringsstrategien følger derudover de principper og den praksis, som fremgår af Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, der bl.a. beskriver de investeringsmæssige fravalg.

Politikken er baseret på internationalt anerkendte principper for ansvarlig virksomhedsledelse, herunder ledelsespraksis samt vores holdning til skatteplanlægning, herunder FN's Global Compact, FN's Vejledende Principper for Menneskerettigheder og Erhverv og OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

Andel af investeringer
Den planlagte andel af investeringer, der fremmer miljømæssige og sociale karakteristika, er 95% men det finansielle produkt vil ikke foretage nogen bæredygtige investeringer.

Overvågning af miljømæssige eller sociale karakteristika
I Velliv anvender vi data til løbende at følge udviklingen i produkternes bæredygtighedsindikatorer, parameter for negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer og overholdelse af vores eksklusionskriterier.

For at understøtte produktets miljømæssige og sociale karakteristika monitorer vi, om de selskaber, vi investerer i, lever op til, hvordan vi forventer, at de håndterer forhold omkring miljø, samfund og praksis for god ledelse (ESG-forhold). Til det formål anvender vi bl.a. disse bæredygtighedsindikatorer:

- **CO_2e-aftryk** - vi måler de underliggende investeringers CO_2e-aftryk.
- **Taksonomi** - vi måler på aktiviteter i overensstemmelse med EU's klassificeringssystem.
- **FN's 17 verdensmål** - vi måler på, hvor meget de børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer bidrager til FN's 17 verdensmål.
- **Engagement i miljømæssige og sociale temaer** - vi arbejder på at påvirke selskaberne i produktet til at forbedre deres indsats på områder såsom forurening, biodiversitet, arbejdsforhold, menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption.
- **Antal afstemninger om miljømæssige og sociale temaer** - vi stemmer på selskabernes generalforsamlinger for forslag, der tilskynder selskaberne til at forbedre bæredygtighedsforhold.
- **Eksklusion af selskaber og lande** - vi måler på at der ikke sker brud på vores eksklusionskriterier.

Velliv ønsker som udgangspunkt ikke at ekskludere selskaber, da det ikke vurderes, at det skaber reelle forandringer i samfundet. I tilfælde hvor selskaber ikke lever op til Vellivs Politik for ansvarlig investering og aktivt ejerskab, herunder ikke overholder Vellivs forventninger til ansvarlig virksomhedsdrift, vil der som udgangspunkt først indgås dialog med selskabet. Skabes der ikke tilfredsstillinende resultater via dialogen, kan eksklusion være nødvendigt.

De førnævnte overvågninger udføres løbende og der rapporteres årligt på disse overvågninger ifm. offentliggørelsen af de periodiske produktrapporteringer.

Metoder
I Velliv måler, analyserer og vurderer vi, hvordan det går med at fremme de miljømæssige og sociale karakteristika ved brug af bæredygtighedsindikatorer. Til dette bruger vi bæredygtighedsrelaterede data, som vi modtager fra eksterne dataleverandører.

Metode til at måle på bæredygtighedskarakteristika
For at vurdere, hvordan investeringerne i vores produkter fremmer de miljømæssige og sociale karakteristika, måler vi på en række udvalgte bæredygtighedsindikatorer, som nævnt tidligere i dokumentet. Disse omhandler

bl.a. hvor meget de noterede aktier og virksomhedsobligationer bidrager til et eller flere af FN's verdensmål samt investeringernes CO_2e-aftryk. Til måling af vores bæredygtighedsindikatorer benyttes en række anerkendte dataleverandører, herunder ISS og Sustainalytics.

Metode til at måle efterlevelse af god ledelsespraksis for artikel 8 investeringer
Jf. Disclosureforordningen skal alle investeringer i et opsparingsprodukt, som oplyser iht. forordningens artikel 8, efterleve god ledelsespraksis. Det vurderes bl.a. ud fra, at investeringen ikke bryder med FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. For at måle på god ledelsespraksis gør vi brug af data fra Sustainalytics.

Vellivs definition af God Selskabsledelse dækker fire elementer af ledelsespraksis:

- *Solide ledelsesstrukturer*

  Solide ledelsesstrukturer dækker både over den konkrete sammensætning af selskabsledelsen, fx bestyrelsens sammensætning og uafhængighed, revisionsforhold m.m., samt forretningsetiske forhold, som håndtering af korruption m.m.

- *Arbejdstagerforhold*

  Arbejdstagerforhold omhandler arbejdstagerrettigheder, herunder fx fravær af tvangsarbejde, håndtering af sikkerhed på arbejdspladsen, fravær af diskrimination m.m.

- *Aflønning af personale*

  Aflønning af personale omhandler ansættelsesforhold i relation til aflønning, fx retten til kollektiv forhandling samt konkrete lønningsforhold, der evt. kan måles på ift. relative lønforskelle – fx mellem kønnene og mellem medarbejdere og ledelse.

- *Overholdelse af skatteregler*

  Overholdelse af skatteregler omhandler selskabers forvaltning af selskabsskatteforhold.

Tabellen nedenfor viser, hvilke parametre, datapunkter og tærskelværdier, Velliv anvender til at vurdere om selskaber lever op til de fire primære elementer af god ledelsespraksis.

Elementer	Datapunkt	Relevante underliggende indikatorer	Tærskelværdi
Ledelsesstruktur	FN Global Compact Princip 10 – Virksomheder bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse	Revisionsforhold Bestikkelse og korruption Forretningsetik	Brud
Arbejdstagerforhold	FN Global Compact Princip 1 – Virksomheder bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder inden for virksomhedens indflydelsesområde	Arbejdstageres menneskerettigheder, herunder arbejdstagerrettigheder	Brud
	FN Global Compact Princip 3 – Virksomheder bør opretholde friheden til organisering og anerkende arbejdstageres ret til kollektive forhandlinger	Fagforeningsfrihed	Brud

	FN Global Compact Princip 4 – Virksomheder bør støtte udryddelse af alle former for tvangsarbejde	Tvungent arbejde	Brud
	FN Global Compact Princip 5 – Virksomheder bør støtte afskaffelse af børnearbejde	Børnearbejde	Brud
	FN Global Compact Princip 6 – Virksomheder bør eliminere diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold	Diskrimination og chikane	Brud
Aflønning af personale	FN Global Compact Princip 1 – Virksomheder bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder inden for virksomhedens indflydelsesområde	Arbejdstageres menneskerettigheder, herunder arbejdstagerrettigheder	Brud
	FN Global Compact Princip 3 – Virksomheder bør opretholde friheden til organisering og anerkende arbejdstageres ret til kollektive forhandlinger	Fagforeningsfrihed	Brud
Overholdelse af skatteregler	FN Global Compact Princip 10 – Virksomheder bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse	Skatteforhold	Brud

I tillæg til de konkrete indikatorer oplistet i tabel 1 vurderes om selskaber overholder internationale principper for ansvarlighed og bæredygtighed, jf. Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Konkret vurderes hvorvidt selskaber efterlever FN's Global Compact samt OECDs Retningslinjer for multinationale selskaber. Selskaber, som vurderes at bryde med internationale standarder, bliver flaget i vurderingen.

For Vellivs investeringer, som foretages gennem eksternt forvalterede fonde gennemfører Velliv en due-dilligence af den eksterne forvalters tilgang til at vurdere god selskabsledelse med henblik på at sikre, at denne lever op til de principper, som ligger til grund for Vellivs definition og kriterier for vurdering af god selskabsledelse. For Vellivs ejendomsinvesteringer anvendes en ESG Due Dilligence proces i vurderingen af ejendomsselskabernes og leverandørernes ledelsesstruktur og politikmodenhed. I dette indgår Velliv Ejendommes Code of Conduct.

For investeringer der er 100% i overensstemmelse med EU's Taksonomi foretages der ikke en intern vurdering af god selskabsledelse, da denne indgår som en del af de tekniske screeningskriterier i EU Taksonomien.

Metode til at måle ansvarlig og bæredygtig virksomhedspraksis via aktivt ejerskab.
Velliv afgiver stemmer på selskabernes ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger via proxy voting hvor vores eksterne datarådgiver, ISS ESG, har fuldmagt til at stemme på vegne af Velliv ud fra vores stemmepolitik. Vi får løbende rapporteringer fra ISS ESG ift. afgivne stemmer, som vi benytter til vores opgørelser.

Vi fører aktiv ejerskabsdialog både selvstændigt, via andre investorer og gennem vores datarådgiver, Sustainalytics. For alle tre typer af aktiv ejerskabsdialog fører vi protokol over vores dialoger og udfaldet af disse, herunder om dialogerne ikke har givet de ønskede ændringer i virksomhedspraksis hvilket ultimativt kan føre til eksklusion.

Metode til at måle eksklusion af selskaber og lande, som ikke er i overensstemmelse med ønsket om at bidrage til en mere bæredygtig verden.
For at efterleve miljømæssige og sociale minimumskrav opdaterer vi to gange årligt vores generelle eksklusionsliste. Det gøres to gange årligt for at sikre, at kriterierne stadig er gældende for de allerede ekskluderede virksomheder. Samtidig skal opdateringen sikre, at nye virksomheder, som omfattes af kriterierne, også ekskluderes. I den forbindelse måler vi løbende på at der ikke sker brud på vores eksklusionskriterier. Vellivs landeeksklusioner opdateres én gang årligt. For de produktspecifikke eksklusionskriterier vurderer vi løbende, om der er behov for tilpasninger.

Datakilder og databehandling
Vi benytter data fra eksterne leverandører og fondsforvalterne til at måle på de miljømæssige og sociale karakteristika samt efterlevelse af god ledelsespraksis. De eksterne data leverandører er bl.a.:

- Sustainalytics
- ISS ESG
- MSCI
- Velliv Ejendomme
- Maplecroft

De data, vi får leveret, kontrollerer vi løbende for at sikre datakvaliteten. Vi indhenter yderligere data, hvis der er behov for det.

Der foretages løbende analyser af data og historiske data bliver gemt, så vi kan identificere eventuelle afvigelser.

Vi har anerkendte og efterprøvede systemer, som behandler de leverede bæredygtighedsdata efter de forretningsgange og arbejdsgange, der gælder på området og som bygger på samme principper som gælder for finansielle data.

Begrænsninger mht. metoder og data
Omfanget og kvaliteten af tilgængelige bæredygtighedsdata varierer fortsat. I Velliv har vi pt. primært data på noterede selskaber, og i mindre grad på unoterede investeringer.

Vi forventer, at både omfanget og kvaliteten af tilgængelige data vil blive bedre i de kommende år. Desuden forventer vi, at forbedring af adgang til data samt erfaringer med området generelt i branchen vil betyde, at metoder og tilgang skal tilpasses. De tilgængelige data, Vellivs metoder og den implementerede systemunderstøttelse sikrer, at vi løbende kan følge og vurdere fremme af miljømæssige og sociale karakteristika samt udviklingen i andelen af Bæredygtige Investeringer. Begrænsningerne i metoder og data påvirker således ikke opfyldelse af de bæredygtighedskarakteristika, vi stiller i udsigt overfor kunden.

Due diligence
Udvælgelse af investeringer sker via eksterne forvaltere. For at sikre, at udvælgelsen sker i overensstemmelse med Vellivs holdninger og politik på området, foretages der løbende vurderinger af forvalternes kvaliteter, metoder og processer.

Velliv arbejder fortrinsvis sammen med kapitalforvaltere, der også har tilsluttet sig det FN-støttede Principles for Responsible Investments (PRI) eller opererer med tilsvarende principper.

Politik for aktivt ejerskab
Investeringerne bliver foretaget med udgangspunkt i Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som er baseret på internationale principper og retningslinjer, herunder FN's Global Compact, FN's vejledende principper for Menneskerettigheder og Erhverv, samt OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

Velliv arbejder aktivt for at påvirke virksomheder, vi investerer i, til at forbedre deres håndtering af relevante bæredygtighedsforhold og bæredygtighedsrisici. Arbejdet består af dialog med virksomhederne, og ved at stemme på deres generalforsamlinger. Når der stemmes, sker det med udgangspunkt i Vellivs egen eller de eksterne forvalteres stemmepolitik.

Velliv ønsker som udgangspunkt ikke at ekskludere selskaber, da det ikke vurderes, at det skaber reelle forandringer i samfundet. I tilfælde hvor selskaber ikke lever op til Vellivs politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab og ikke overholder Vellivs forventninger til ansvarlig virksomhedsdrift, vil der som udgangspunkt indgås dialog med selskabet. Eksklusion kan anvendes, hvis der ikke er ønske om eller vilje til forandring fra selskabernes side.

Angivet referencebenchmark
Der er ikke udpeget et indeks som referencebenchmark med henblik på at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika.